

The Holy See

KATEHEZA PAPE FRANJENA OPĆOJ AUDIJENCIJI *Srijeda, 24. veljače 2016.* **[Multimedia]**

Milosrđe i moć

Draga braćo i sestre, dobar dan!

Nastavljamo kateheze o milosrđu u Svetom pismu. U raznim se odlomcima govori o moćnima, kraljevima, ljudima koji su "na vrhu", kao i njihovoj nadutosti i njihovim zloupotrebama. Bogatstvo i moć su stvarnosti koje mogu biti dobre i korisne za opće dobro, ako ih se stavi u službu siromašnih i svijetu, s pravdom i milosrđem. No, kad ih se, kako se često događa, doživljava kao povlasticu, sebično i oholo, pretvaraju se u oruđa korupcije i smrti. To je ono što se događa u epizodi o Nabotovu vinogradu, opisanoj u Prvoj knjizi o Kraljevima, poglavlje 21, na kojem smo se danas zadržali.

U tom se tekstu kaže da je kralj Izraela, Ahab, želio kupiti vinograd čovjeka po imenu Nabot, jer taj vinograd graniči s kraljevskom palačom. Prijedlog se čini opravdanim, čak i velikodušnim, ali se u Izraelu vlasništvo nad zemljom smatra malne neotuđivim. Naime, u knjizi Levitskog zakonika se propisuje: "Zemlja se ne smije prodati potpuno, jer zemlja pripada meni, dok ste vi samo stranci i gosti kod mene" (Lev 25, 23). Zemlja je sveta, jer je Gospodinov dar, kojeg kao takvog treba štiti i čuvati, jer je znak Božjeg blagoslova koji se prenosi s naraštaja na naraštaj i jamstvo dostojanstva za sve. Razumljiv je dakle negativni Nabotov odgovor kralju: "Jahve me sačuvao od toga da ti ustupim baštinu svojih otaca!" (1 Kr 21, 3).

Kralj Ahab reagira na to odbacivanje s gorčinom i prezirom. Osjeća se povrijeđenim – on je kralj, moćan –, ponižen u svojem autoritetu vladara, i osujećen u mogućnosti da zadovolji svoju želju za posjedovanjem. Videći ga tako potištena, njegova žena Izebela, poganska kraljica koja je proširila idolatrijske kultove i dala poubijati proroke Gospodnje (usp. 1 Kr 18, 4), - nije bila loša, bila je zla! – odlučila je nešto poduzeti. Riječi kojima se obraća kralju su vrlo značajne. Poslušajte samo zloću koja izbija iz riječi te žene: "Jesi li ti onaj koji kraljuje nad Izraelom! Ustani i jedi i budi dobre volje. Ja ću ti pribaviti vinograd Nabota Jizreelca" (r. 7). Ona stavlja naglasak na ugled i moć samog kralja, koji je, po njezinu mišljenju, doveden u pitanje Nabotovim odbijanjem. Moć koju ona smatra

apsolutnom i zbog koje svaka želja moćnog kralja postaje zapovijed. Veliki sveti Ambrozije je napisao malu knjigu o toj epizodi. Zove se "Nabot". Bilo bi dobro čitati je u ovom vremenu korizme. Jako je lijepa, vrlo konkretna.

Isus, podsjećajući na to, govori nam: "Znate da vladari gospoduju svojim narodima i velikaši njihovi drže ih pod vlašću. Neće tako biti među vama! Naprotiv, tko hoće da među vama bude najveći, neka vam bude poslužitelj. I tko god hoće da među vama bude prvi, neka vam bude sluga" (Mt 20, 25-27). Ako se izgubi dimenziju služenja, moć se pretvara u bahatost i postaje vladavina i ugnjetavanje. To je upravo ono što se događa u epizodi s Nabotovim vinogradom. Izebela, kraljica, odlučuje bezobzirno ukloniti Nabota i provodi svoj plan. Služi se lažnim prividima jedne izopačene zakonitosti: šalje, u kraljevo ime, pisma starješinama i uglednicima iz grada poručujući da lažni svjedoci javno optužuju Nabota da je prokleo Boga i kralja, što je zločin koji se kažnjava smrću. Tako, nakon Nabotove smrti, kralj može ući u posjed njegova vinograda. I ovo nije priča iz nekih drugih vremena, to je također današnja povijest, povijest moćnika koji, da bi stekli više novca, iskorištavaju siromašne, iskorištavaju ljude. To je priča o trgovini ljudima, ropskom radu, siromašnim ljudima koji rade na crno i s minimalnom plaćom kako bi se moćnici obogatili. To je priča o korumpiranim političarima koji žele sve više i više! To je razlog zašto sam rekao da je dobro čitati tu knjigu svetog Ambrozija o Nabotu, jer je to aktualna knjiga.

Eto kamo vodi vršenje vlasti bez poštivanja života, bez pravde, bez milosrđa. I eto što donosi žeđ za moći: postaje pohlepa koja želi posjedovati sve. Tekst proroka Izaije osobito je poučan u tome pogledu. U njemu, Gospodin upozorava na pohlepu bogatih zemljoposjednika koji žele posjedovati sve više zemljišta i kuća. Prorok Izaija kaže:

"Jao vama koji kuću kući primičete
i polje s poljem sastavljate,
dok sve mjesto ne zauzmete
te postanete jedini u zemlji" (Iz 5, 8).

A prorok Izaija nije bio komunist! Bog je, međutim, veći od zloće i prljavih igara ljudi. U svojem milosrđu šalje proroka Iliju da pomogne Ahabu obratiti se. Sada okrećemo stranicu, i kako završava ta priča? Bog vidi to zlodjelo i kuca također na Ahabovo srce i kralj, suočen sa svojim grijehom, shvaća, ponizuje se i traži oprost. Kako bi bilo lijepo da današnji moćni izrabljivači učine isto! Gospodin prihvaća njegovo kajanje; ipak, nevin je čovjek ubijen i počinjeni grijeh će imati neizbježne posljedice. Učinjeno zlo naime ostavlja svoje bolne tragove, i povijest ljudi nosi na sebi te rane.

Milosrđe iznova pokazuje glavni put kojim treba ići. Milosrđe može izliječiti rane i može promijeniti povijest. Otvori svoje srce milosrđu! Božje milosrđe jače je od ljudskoga grijeha. Ono je jače, to je primjer Ahaba! Znamo njegovu moć, kad se sjetimo dolaska nevinog Sina Božjega koji je postao čovjekom kako bi uništio zlo svojim opraštanjem. Isus Krist je pravi kralj, ali njegova moć je

potpuno drukčija. Njegovo prijestolje je križ. On nije kralj koji ubija, već naprotiv daje život. Izlaženjem u susret svima, osobito najslabijima, pobjeđuje usamljenost i sudbinu smrti kojoj vodi grijeh. Isus Krist svojom blizinom i nježnošću uvodi grešnike u prostor milosti i praštanja. I to je Božje milosrđe.